

Näkemyksestä menestystä

Alueelliset talousnäkymät keväällä 2010

Hämeen ELY-keskus

ELY-keskusten näkemykset seutukuntien lähitulevaisuudesta

www.temtoimialapalvelu.fi

Alueelliset talousnäkymät keväällä 2010

Hämeen ELY-keskus

Alueelliset talousnäkymät | Jouko Nieminen
1/2010

<p>Tekijät (toimielimestä: nimi, puheenjohtaja, sihteeri)</p> <p>Jouko Nieminen Kehityspäällikkö Varsinais-Suomen ELY-keskus</p>	<p>Julkaisu-aika Maaliskuu 2010</p> <p>Toimeksiantaja(t) Työ- ja elinkeinoministeriö</p> <p>Toimielimen asettamispäivä</p>
<p>Julkaisun nimi Alueelliset talousnäkymät keväällä 2010</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Maamme seutukunnista suurimmassa osassa elinkeinoelämän ja työllisyyden tila on edelleen heikko, vaikka maailmatalouden kasvusta on jo merkkejä. Alueiden reaalityöelämän kannalta positiiviset ja konkreettiset signaalit ovat harvassa. Kuluvan vuoden kevät ja kesä tulevat olemaan varsin ankeat ja vasta syksyllä on odotettavissa kirkastumista. Työpaikkoja syntyy niukasti ja työttömyys kasvaa vielä loppuvuoden. Tilannetta vaikeuttaa heikon suhdannetilanteen kanssa samaan aikaan käynnissä oleva teollisuuden rakennemuutos.</p> <p>Suuria alueellisia vaikutuksia on paperi- ja metsäteollisuuden leikkausten lisäksi elektroniikkateollisuuden, metalliteollisuuden ja puutuoteteollisuuden saneerauksilla. Lisäuhkana ovat tuotannon siirtymiset halvemman kustannustason maihin. Laivanrakennusteollisuuden vakava tilanne on erityinen huolen aihe Varsinais-Suomessa.</p> <p>Viennin elpyminen on hidasta ja teollisuuden tilauskanta on edelleen alhaisella tasolla. Vaikka lievää piristymistä onkin tapahtumassa, kestää aikansa ennen kuin tilaukset realisoituvat ja näkyvät koko tuotantoketjussa. Vaikeimmassa tilanteessa ovat alihankintayritykset, jotka ovat riippuvaisia isojen yritysten tilauskannasta ja globaaleista suhdanteista. Lomautukset ovat edelleen yleisiä ja uhkana on, että taantuman pitkittyessä useat lomautukset päättyvät irtisanomisiin. Yritysten lopettaminen ja konkurssit tulevat lisääntymään.</p> <p>Talouden taantuma on leviämässä myös kauppaan ja palvelusektorille, jossa työllisyysvaikutukset ovat vasta nyt alkamassa näkyä. Erityisissä vaikeuksissa näyttäisivät olevan erikoistavarakauppa ja pienemmät palveluyritykset. Kuluttajien luottamus talouteen on pysynyt hyvänä, mutta lisääntyvä työttömyys tulee vaikuttamaan ostovoimaan.</p> <p>Yleisestä ankeudesta huolimatta alueilla tapahtuu myös positiivista kehitystä. Vaikka teollisuudessa kiinteät investoinnit ovat vähäisiä, panostetaan tuotekehitykseen ilahduttavasti. Uusia yrityksiä perustetaan aktiivisesti ja yritysneuvonnan tarve on kasvanut. Työttömyyden kasvaessa kiinnostus yrittäjyyteen ja itsensä työllistämiseen kasvaa.</p> <p>Kaivostoiminnan kasvu jatkuu edelleen vahvana, mikä vahvistaa aluetaloutta ja työllisyyttä varsinkin Pohjois- ja Itä-Suomessa. Uusiutuvan energian merkitys kasvaa nopeasti ja käynnissä on useita bioenergian tuotantoon liittyviä hankkeita. Tuulivoimalahankkeita on useilla seuduilla.</p> <p>Rakennusalan tilanne on säilynyt kohtuullisen hyvänä. Elvytystoimet ja julkinen rakentaminen ovat auttaneet rakentamisen alaa. Korjausrakentamisen kasvu jatkuu.</p> <p>Maataloudessa viljan hinnan alhaisuus heikentää viljelijöiden kannattavuutta. Toisaalta kotieläintiloilla tilanne on parempi, sillä rehun hinta on alentunut viljan hinnan laskun myötä. Metsätalous on elpymässä, puukauppa piristyi viime vuoden lopulla myyntitulojen verohuojennusten myötä.</p> <p>Työttömyys on edelleen kasvussa koko maassa. Miesten osuus työttömyydestä on kasvanut selvästi voimakkaammin kuin naisten. Erityisen huolestuttavaa on nuorisotyöttömyyden kasvu ja vastavalmistuneiden työllistymisen vaikeudet. Kesätyöpaikat ovat edelleen kiven alla. Yli 50-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrät ovat lähteneet kasvuun ja tilanne pahenee nopeasti kuluvan vuoden aikana. Työvoiman kysyntä on hiljaista. Työpaikkoja avautuu lähinnä sosiaali- ja terveystalouteen sekä erilaisiin myynti- ja markkinointitehtäviin.</p> <p>TEM:n yhteyshenkilönä: Konserniohjausyksikkö/ Toimialapalvelu/ Esa Tikkanen, puh. 050 040 549 ELY-keskusten yhdyshenkilö: Kehityspäällikkö Jouko Nieminen, e-mail; jouko.nieminen@ely-keskus.fi, puh. 040 770 3010</p>	
<p>Asiasanat Seutukuntien kehitysnäkymät, aluetalous, aluekehitys, työllisyys</p>	
<p>ISSN 1795-9985</p>	<p>ISBN 978-952-227-353-6</p>
<p>Kokonaissivumäärä 183</p>	<p>Kieli Suomi</p> <p>Hinta -</p>
<p>Julkaisija Työ- ja elinkeinoministeriö</p>	<p>Kustantaja</p>

Saatteeksi

Alueelliset talousnäkymät -katsaus on kaksi kertaa vuodessa päivitettävä julkaisu, johon on koottu ELY-keskusten ja muiden keskeisten aluekehittäjien näkemykset seutukuntien nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Tämän katsauksen tiedot tuotettiin helmikuussa 2010. Seuraava katsaus julkaistaan elokuussa 2010.

Alueelliset arviot ja analyysit on toteutettu ELY-keskusten johdolla. ELY-keskukset hyödynsivät arvioissaan mm. TE-toimistojen, maakuntien liittojen, Finnveran, alueellisten elinkeino-yhtiöiden ja yrittäjäjärjestöjen näkemyksiä. Myös useat työllisyyden edistämistokunnat kytkeytyivät prosessiin. Monissa ELY-keskuksissa toteutettiin osana katsauksen laatimisprosessia aluetoimijoiden yhteinen paneeli, jossa osallistujat yhdessä pohtivat seutukuntien nykytilaa, tulevaisuutta ja tarvittavia toimenpiteitä. Taustatiedon keräämisessä hyödynnettiin www-kyselyä (zef-kysely), johon vastasi 467 asiantuntijaa eri puolilta maata.

Alueiden arvioinnissa on kolme ajankohtaa:

- 1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen
- 2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilaan
- 3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilaan

Arviointikohteita ovat elinkeinoelämän ja yritystoiminnan kehitys, työttömyys ja työvoiman kysyntä sekä työvoiman saatavuus. Arviointiasteikko on viisiportainen, jossa vaihtoehdot ovat: ++ Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, -- Paljon heikompi

Aluekohtaisia tulevaisuuden kehitysarvioita tulkittaessa on syytä huomioida, että alueen kehitysnäkymiä verrataan suhteessa alueen nykytilaan ja aiempaan kehitykseen. ELY-keskualuetta tai seutukuntaa verrataan siis itseensä eikä toisiin alueisiin tai esim. koko maan keskimääräiseen kehitykseen.

Katsauksen laatiminen ei olisi onnistunut ilman laajaa yhteistyöverkostoa. Haluan kiittää zef-kyselyyn vastanneita sekä aluepaneeleihin osallistuneita asiantuntijoita arvokkaista näkemyksistänne. Erytiskiitokset kuuluvat katsauksen kirjoitustyöhön osallistuneille työtovereilleni ELY-keskuksissa, joiden työpanos on ollut keskeinen.

Turussa 19.2.2010

Jouko Nieminen

Yhteenveto

Alueelliset talousnäkymät 1/2010 –katsauksen tiedot perustuvat tilanteeseen helmikuun 2010 lopussa. Katsauksen perustana ovat tammi-helmikuun aikana toteutetun www-kyseilyn vastaukset sekä ELY-keskusten helmikuussa järjestämät arviointitilaisuudet.

Alueelliset arviot on toteutettu ELY-keskusten johdolla yhteistyössä TE-toimistojen, alueellisten elinkeinoyhtiöiden, maakuntien liittojen, Finnveran, kauppakamarien, yrittäjäjärjestöjen sekä muiden aluekehittäjien kanssa. TE-toimistojen työllisyyden edistämistoimikuntien näkemyksiä on myös hyödynnetty katsauksen valmistelussa.

Useimmilla alueilla ollaan tällä hetkellä talouden aallonpohjassa ja positiiviset signaalit ovat harvassa. Kevät ja kesä tulevat olemaan varsin ankeat ja vasta syksyllä on odotettavissa kirkastumista. Työpaikkoja syntyy niukasti ja työttömyys kasvaa vielä loppuvuoden. Tilannetta vaikeuttaa heikon suhdannetilanteen kanssa samaan aikaan käynnissä oleva teollisuuden rakennemuutos.

Suuria alueellisia vaikutuksia on paperi- ja metsäteollisuuden leikkausten lisäksi elektroniikkateollisuuden, metalliteollisuuden ja puutuoteteollisuuden saneerauksilla. Uhkana on lisäleikkausten lisäksi tuotannon siirtyminen halvemman kustannustason maihin. Laivanrakennusteollisuuden vakava tilanne on huolen aihe Varsinais-Suomessa.

Viennin elpyminen on hidasta ja teollisuuden tilauskanta on edelleen alhaisella tasolla. Vaikka lievää piristymistä onkin tapahtumassa, kestää aikansa ennen kuin tilaukset realisoituvat ja näkyvät koko tuotantoketjussa. Vaikeimmassa tilanteessa ovat alihankintayritykset, jotka ovat riippuvaisia isojen yritysten tilauskannasta ja globaaleista suhdanteista. Lomautukset ovat edelleen yleisiä ja uhkana on, että taantumien pitkittyessä useat lomautukset päättyvät irtisanomisiin. Yritysten lopettaminen ja konkurssit tulevat lisääntymään.

Talouden taantuma on leviämässä myös kauppaan ja palvelusektorille, jossa työllisyysvaikutukset ovat vasta nyt alkamassa näkyä. Erityisissä vaikeuksissa näyttäisivät olevan erikoistavarakauppa ja pienemmät palveluyritykset. Kaupan keskittyminen jatkuu ja isoilla toimijoilla on edelleen investointisuunnitelmia.

Yleisestä ankeudesta huolimatta alueilla tapahtuu myös positiivista kehitystä. Vaikka teollisuudessa kiinteät investoinnit ovat vähäisiä, panostetaan tuotekehitykseen ilahduttavasti. Uusia yrityksiä perustetaan aktiivisesti ja yritysneuvonnan tarve on kasvanut. Työttömyyden kasvaessa kiinnostus yrittäjyyteen ja itsensä työllistämiseen kasvaa.

Kaivostoiminnan kasvu jatkuu edelleen vahvana, mikä vahvistaa aluetaloutta ja työllisyyttä varsinkin Pohjois- ja Itä-Suomessa. Uusiutuvan energian merkitys kasvaa nopeasti ja käynnissä on useita bioenergian tuotantoon liittyviä hankkeita. Pohjanmaalle tärkeässä veneteollisuudessa on piristymisen merkkejä. Valmistalojen kysyntä on kasvussa ja sahoilla tilanne on parantunut. Väestön ikääntyminen lisää sosiaali- ja terveyspalvelujen kysyntää.

Rakennusalan tilanne on säilynyt kohtuullisen hyvänä. Elvytystoimet ja julkinen rakentaminen ovat auttaneet rakentamisen alaa. Korjausrakentamisen kasvu jatkuu.

Työttömyys on edelleen kasvussa koko maassa. Miesten osuus työttömyydestä on kasvanut selvästi voimakkaammin kuin naisten. Erityisen huolestuttavaa on nuorisotyöttömyyden kasvu ja vastavalmistuneiden työllistymisen vaikeudet. Kesätyöpaikat ovat edelleen kiven alla.

Yli 50-vuotiaiden työttömien ja pitkäaikaistyöttömien määrät ovat lähteneet kasvuun ja tilanne pahenee nopeasti kuluvan vuoden aikana.

Työvoiman kysyntä on hiljaista. Työpaikkoja avautuu lähinnä sosiaali- ja terveystalouteen sekä erilaisiin myynti- ja markkinointitehtäviin. Työvoiman saatavuuden ongelmia on käytännössä enää sosiaali- ja terveystalouteissa. Talouden kasvun alkaessa työvoiman saatavuuden ongelmat kärjistyvät kuitenkin nopeasti.

Yhteenveto alueittain

Hämeen ELY-keskus

Kanta-Hämeen seutukuntien näkymät ovat tällä hetkellä jonkin verran Päijät-Hämettä va-loisammat. Kanta-Hämeessä elinkeinoelämän näkymien uskotaan paranevan jo puolen vuoden tähtäyksellä, mutta Päijät-Hämeessä tilanteen arvioidaan olevan nykytilanteeseen nähden plus-merkkinen vasta vuoden kuluttua. Työllisyystilanteen arvioidaan kuuden kuu-kauden tähtäyksellä olevan nykytilannetta heikompi kaikissa seutukunnissa Forssan seu-tukuntaa lukuun ottamatta. Vuoden kuluttua työllisyyden arvioidaan olevan edelleen nyky-tasoa heikompi Päijät-Hämeessä, mutta Kanta-Hämeen seutukunnissa negatiivisen kehi-tyksen uskotaan tässä suhteessa kääntyvän vähitellen positiiviseen suuntaan.

Monet teollisuudenalat ovat Hämeessä merkittävästi kärsineet taantumun seurauksis-ta. Osan teollisuuden lomautuksista pelätään kevään kuluessa muuttuvan irtisanomisiksi. Taantumun jatkuessa vaikutusten pelätään lisääntyvässä määrin näkyvän myös palvelu-aloilla, jotka toistaiseksi ovat selvinneet vielä kohtuullisen hyvin. Merkkejä uudisrakentami-sen uudelleen voimistumisesta on monissa kunnissa ja korjausrakentaminenkin on jatku-nut suhteellisen vilkkaana. Rakennustoiminnan pysymistä kohtuullisella tasolla edesautta-vat myös tiedossa olevat useat julkiset investoinnit, kuten myös eräät merkittävät yksityi-set investoinnit, mm. kaupan alalla sekä energiantuotannossa. Heinolan seudulla on käy-tettävissä myös äkillisen rakennemuutoksen alueille osoitettua erillisrahoitusta.

Lahten seudulla lomautukset jatkuvat edelleen, ja uhkana on niiden muuttuminen mo-nessa tapauksessa irtisanomisiksi. Teollisuuden keskeisten toimialojen tilauskannan arvioi-daan paranevan jonkin verran kevään aikana, kuitenkin niin, että lisätyövoiman tarvetta ei vielä ole. Lahti Energian voimalaitosprojektia alkaa keväällä 2010 ja laitos valmistuu vuon-na 2012. Hankkeella voi olla lähivuosina merkittävä työllisyysvaikutus Päijät-Hämeen alu-eella. Työllisyystilanne on jatkuvasti heikentynyt; työttömyysasteen pelätään Lahdessa pa-himmillaan nousevan yli 20 %:n. Heinolassa puunjalostus- ja metsäteollisuus ovat vaikeuk-sissa. UPM:n vaneritehtaan ja sahan toiminnan loppuminen Heinolassa on varmistunut ja työttömäksi jää tämän seurauksena noin 300 henkilöä. Teollisuuden heikkenemisen kerran-naisvaikutukset mm. kuljetusalaan ovat vielä auki, mutta tilanne nähdään muutaman kuu-kauden kuluessa. Alueella satsataan tällä hetkellä voimakkaasti mm. matkailupalveluihin.

Hämeenlinnan seudulla yritysten saneerausvaihe on osin vielä käynnissä. Henkilös-tön ja tuotannon vähentämistä tai siirtämistä muualle tapahtuu edelleen (mm. Tervakos-ken paperitehtaan supistukset); samalla ainakin suunnitelmia myös uusista investoinneis-ta on esiintynyt. Riihimäen seutu on toistaiseksi selvinnyt taantumasta Hämeen seutukun-nista parhaiten mm. edullisen sijaintinsa ja toimialarakenteensa vuoksi. Forssan seudulla keskeisten teollisuustoimialojen aallonpohja on tämänhetkisen käsityksen mukaan ohitet-tu. Lomautuksia on meneillään, vaikkakin suurimmat irtisanomiset ja yritysten lopettamiset lienevät tällä erää pääosin ohi. Yritysten tilauskannan odotetaan vahvistuvan kevään aika-na, mutta esim. alkuvuoden 2008 tasoa ei kuitenkaan saavuteta pitkään aikaan. Ympäris-tö- ja energialiiketoiminta eivät ole kärsineet merkittävästi taantumasta.

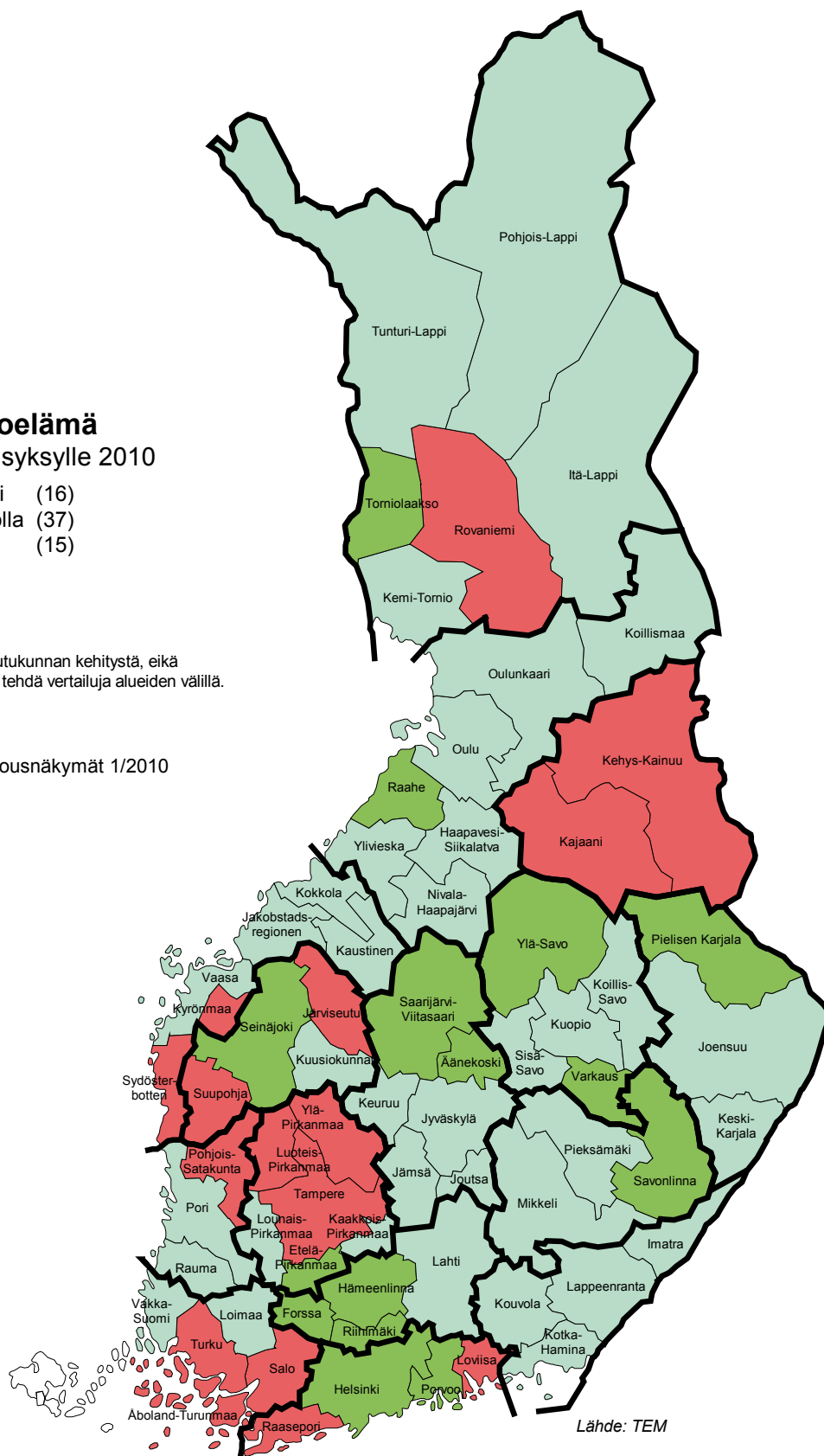
Elinkeinoelämä

odotukset syksyille 2010

- Heikompi (16)
- Nykytasolla (37)
- Parempi (15)

Kartta kuvaa seutukunnan kehitystä, eikä kartan avulla voi tehdä vertailuja alueiden välillä.

Alueelliset talousnäymät 1/2010

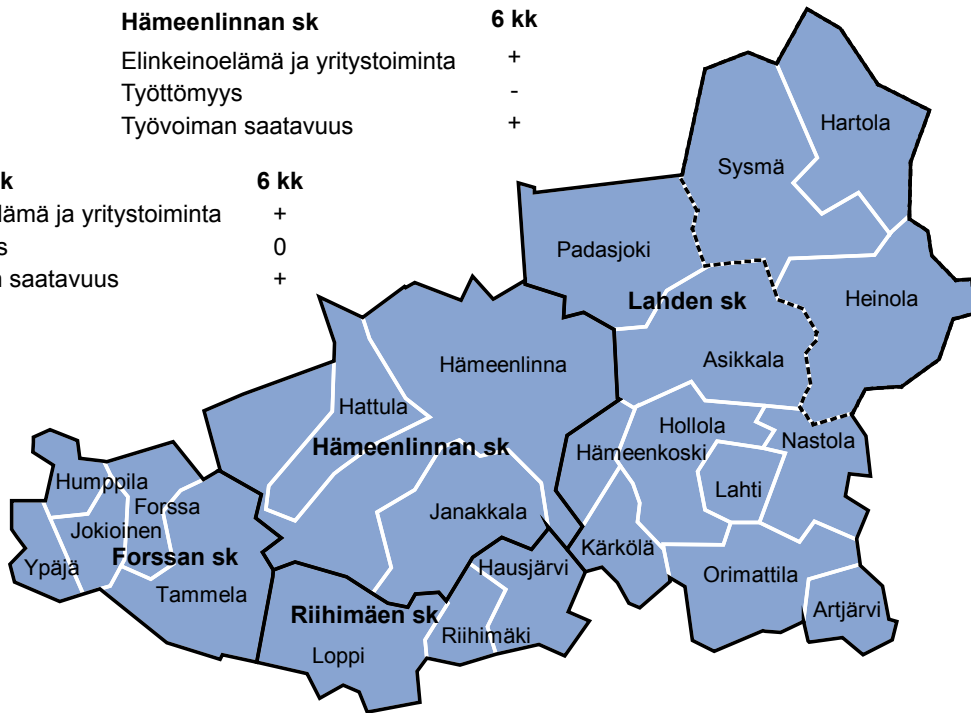

Hämeen ELY-keskus

Heinolan sk	6 kk
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0
Työttömyys	-
Työvoiman saatavuus	+

Hämeenlinnan sk	6 kk
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+
Työttömyys	-
Työvoiman saatavuus	+

Forssan sk	6 kk
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+
Työttömyys	0
Työvoiman saatavuus	+

Riihimäen sk	6 kk
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	+
Työttömyys	-
Työvoiman saatavuus	+

Lahden sk	6 kk
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0
Työttömyys	-
Työvoiman saatavuus	+

Hämeen ELY-keskus	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	-	0	+
Työttömyys	-	-	-
Työvoiman saatavuus	+	+	0

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, - - Paljon heikompi

Hämeen viiden seutukunnan yritys- ja elinkeinotoimintaa kuvaavat profiilit ja niiden herkkyys reagoida taantumaan poikkeavat jonkin verran toisistaan. Kanta-Hämeen seutukuntien näkymät ovat tällä hetkellä jonkin verran Päijät-Hämettä valoisammat. Kanta-Hämeessä elinkeinoelämän näkymien uskotaan paranevan jo puolen vuoden tähtäyksellä, mutta Päi-

jät-Hämeessä tilanteen arvioidaan olevan nykytilanteeseen nähden plus-merkkinen vasta vuoden kuluttua. Työllisyystilanteen arvioidaan kuuden kuukauden tähtäyksellä olevan nykytilannetta heikompi kaikissa seutukunnissa Forssan seutukuntaa lukuun ottamatta. Vuoden kuluttua työllisyyden arvioidaan olevan edelleen nykytasoa heikompi Päijät-Hämeessä, mutta Kanta-Hämeen seutukunnissa negatiivisen kehityksen uskotaan tässä suhteessa kääntyvän vähitellen positiiviseen suuntaan.

Monet teollisuudenalat ovat Hämeessä merkittävästi kärsineet taantuman seurauksista. Osan teollisuuden lomautuksista pelätään kevään kuluessa muuttuvan irtisanomisiksi. Taantuman jatkuessa vaikutusten pelätään lisääntyvässä määrin näkyvän myös palvelu-aloilla, jotka toistaiseksi ovat selvinneet vielä kohtuullisen hyvin. Merkkejä uudisrakentamisen uudelleen voimistumisesta on monissa kunnissa ja korjausrakentaminenkin on jatkunut suhteellisen vilkkaana. Rakennustoiminnan pysymistä kohtuullisella tasolla edesauttavat myös tiedossa olevat useat julkiset investoinnit, kuten myös eräät merkittävät yksityiset investoinnit, mm. kaupan alalla sekä energiantuotannossa. Heinolan seudulla on käytettävissä myös äkillisen rakennemuutoksen alueille osoitettua erillisrahoitusta.

Lahden seudulla lomautukset jatkuvat edelleen, ja uhkana on niiden muuttuminen monessa tapauksessa irtisanomisiksi. Teollisuuden keskeisten toimialojen tilauskannan arvioidaan paranevan jonkin verran kevään aikana, kuitenkin niin, että lisätyövoiman tarvetta ei vielä ole. Tähän mennessä palvelut ja kauppa ovat vielä menestyneet suhteellisen hyvin, mutta pahenevan työttömyyden myötä alueen kotimarkkinakysyntä tulee hiipumaan. Lahti Energia rakentaa Kymijärvelle uuden kierrätettyä jätettä polttoaineenaan käyttävän vastapainevoimalaitoksen. Rakennusprojekti alkaa keväällä 2010 ja laitos valmistuu vuonna 2012. Voimalaitosta rakentaa parhaimmillaan noin 300 työntekijää päivässä ja hankkeella voi olla lähivuosina merkittävä työllisyysvaikutus Päijät-Hämeen alueella. Työllisyys-tilanne on jatkuvasti heikentynyt; työttömyysasteen pelätään Lahdessa pahimmillaan nousevan yli 20 %:n.

Heinolassa puunjalostus- ja metsäteollisuus ovat vaikeuksissa, koska vienti ei vedä. Rakennusteollisuutta ja sahoja palvelevassa metalliteollisuudessa on myös hiljaista vähäisen rakentamisen sekä sahateollisuuden raaka-ainepulan takia. Teknologiateollisuuden tilauskanta on edelleen heikko ja uusia yt-neuvotteluja on käynnissä vuoden 2010 alkupuolella. UPM:n vaneritehtaan ja sahan toiminnan loppuminen Heinolassa on varmistunut ja työttömäksi jää tämän seurauksena noin 300 henkilöä. Teollisuuden heikkenemisen kerrannaisvaikutukset mm. kuljetusalaan ovat vielä auki, mutta tilanne nähdään muutaman kuukauden kuluessa. Lisäksi alueella on käynnissä lähinnä lomautustarvetta koskevia yt-neuvotteluja, jotka koskettavat tällä hetkellä noin 260 henkilöä. Puuklusterin kriisistä huolimatta pientä myönteistä kehitystä on kuitenkin jo näkyvissä. Alueella satsataan tällä hetkellä voimakkaasti mm. matkailupalveluihin. Tulossa on merkittäviä investointeja, Vierumäen uusi hotelli valmistuu toukokuun alkuun mennessä ja Hotelli Kumpelin kylpylän rakentaminen valmistuu kesäkuussa.

Hämeenlinnan seudulla yritysten saneerausvaihe on osin vielä käynnissä. Henkilöstön ja tuotannon vähentämistä tai siirtämistä muualle tapahtuu edelleen (mm. Tervakosken paperitehtaan supistukset); samalla ainakin suunnitelmia myös uusista investoinneista on esiintynyt. Joitakin yritysten lopettamisia on edelleen tapahtunut, mutta toisaalta myös

loivaa käännettä parempaan on näköpiirissä. Uusien yritysten perustaminen jatkuu suhteellisen aktiivisella tasolla, joskin perustettavat yritykset ovat pääosin yhden hengen yrityksiä. Kauppa on edelleen selviytynyt lamasta kohtuullisen hyvin, myös asuntorakentaminen on vähitellen elpymässä. Moottoritien kattaminen on suunnitteluvaiheessa, työn on suunniteltu alkavan vuonna 2011.

Riihimäen seutu on toistaiseksi selvinnyt taantumasta Hämeen seutukunnista parhaiten mm. edullisen sijaintinsa ja toimialarakenteensa vuoksi. Teknologiateollisuus sekä kuljetus- ja rakennusala ovat kärsineet taantumasta eniten; teknologiateollisuuden tilauskanta on edelleen heikko. Rakennusosalalla tilanne on hieman kohentunut ja palvelusektorilla, erityisesti kaupan alalla, tilanne on työllisyyden näkökulmasta vielä melko hyvä. Alueen suurimmat, lähinnä kaupalliset investoinnit ovat valmistuneet tai valmistumassa. Kuntien heikentyvä taloustilanne rajoittaa julkisten infrastruktuurihankkeiden toteuttamista. Uusien yritysten perustaminen on tällä hetkellä hiljaista edellisten vuosien tasoon verrattuna.

Forssan seudulla keskeisten teollisuustoimialojen aallonpohja on tämänhetkisen käsityksen mukaan ohitettu. Lomautuksia on meneillään, vaikkakin suurimmat irtisanomiset ja yritysten lopettamiset lienevät tällä erää pääosin ohi. Saneeraustoimenpiteitä saattaa vielä olla odotettavissa lähinnä metalli- ja rakennusteollisuudessa. Lisäksi lukuisia pieniä yrityksiä lopettaa toimintansa yrittäjien ikääntyessä. Yritysten tilauskannan odotetaan vahvistuvan kevään aikana, mutta esim. alkuvuoden 2008 tasoa ei kuitenkaan saavuteta pitkään aikaan. Ympäristö- ja energialiiketoiminta eivät ole kärsineet merkittävästi taantumasta, ja yrityksillä on edelleen usko alan liiketoimintojen vahvaan kehittymiseen. Korjausrakentamisen alalla on myös näköpiirissä vilkastumista. Valtion tuottavuusohjelmasta johtuen valtion toimintoja yhdistetään ja keskitetään lähinnä Hämeenlinnaan, tässä yhteydessä työpaikkoja häviää alueelta.

Lahden seutukunta

Lahti, Hollola, Nastola, Orimattila, Asikkala, Kärkölä, Padasjoki, Hämeenkoski, Artjärvi.
1.1.2010 alkaen: Heinola, Sysmä, Hartola

Lahden seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 173 091 asukasta, kasvua vuoden takaiseen verrattuna oli 764 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 13084 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 10648, ja keskimääräinen työttömyysaste oli 12,8.

Vuoden 2010 alussa Heinolan seutukunta (Heinola, Hartola, Sysmä) liittyi osaksi Lahden seutukuntaa. Tässä katsauksessa Heinolan seutua tarkastellaan vielä erillisenä kokonaisuutena.

Lahden seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	-	0	+
Työttömyys	-	-	-
Työvoiman saatavuus	+	+	0

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, - - Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Lahden seudulla lomautuksia jatkuu edelleen, ja uhkana on niiden muuttuminen monessa tapauksessa irtisanomisiksi. Teollisuuden keskeisten toimialojen tilauskannan arvioidaan paranevan jonkin verran kevään aikana, kuitenkin niin, että lisätyövoiman tarvetta ei vielä ole. Metallialan suhdanne vilkastuu jonkin verran, mutta jää kuitenkin reilusti alle parin vuoden takaisesta tilanteesta. Investointien suhteen tällä hetkellä on varsin hiljaista. Tähän mennessä palvelut ja kauppa ovat vielä menestyneet suhteellisen hyvin, mutta pahenevan työttömyyden myötä alueen kotimarkkinakysyntä tulee hiipumaan. Kaupalla ja palveluilla siis pahin on vielä edessä; henkilöstövähennyksetkin ovat realisoitumassa vasta nyt. Toisaalta palvelualoille on koko ajan tulossa uusia yrittäjiä. Maatalouden osuus elinkeinotoiminnasta on jo pitkään ollut pieni Lahden seudulla eikä mitään merkittävää muutosta ole näköpiirissä. Maatalousala supistuu entisestään, mm. tuottajahintojen lasku ja kustannusten kasvu heikentävät edelleen näkymiä.

Uudisrakentaminen on uudelleen voimistumassa ja korjausrakentaminen on suhteellisen vilkasta. Asiaa hidastaa osaltaan korjausrakentamisen ammattilaisten puute. Suuria hankkeita ei ole tiedossa. Joitakin rakennushankkeita käynnistyy vuoden loppupuolella. Citycon saneeraa Hansaa Lahdessa 6 miljoonalla eurolla, lisäksi K-ryhmällä ja S-ryhmällä on investointisuunnitelmia (mm. Laune, Lahti). Logistiikka-alueille rakennetaan lisää Penälässä ja Kujalassa, lisäksi kerrostaloalueiden täydennysrakentaminen Lahdessa jatkuu.

Lahti Energia rakentaa Kymijärvelle uuden kierrätettyä jätettä polttoaineenaan käyttävän vastapainevoimalaitoksen. Rakennusprojekti alkaa keväällä 2010 ja laitos valmistuu vuonna 2012. Pääyhteistyökumppanit hankkeessa ovat Metso ja Siemens. Voimalaitosinvestointi on merkittävä ja projektissa tarvitaan useita yhteistyökumppaneita. Voimalaitosta rakentaa parhaimmillaan noin 300 työntekijää päivässä. Voimalaitoshankkeella voi olla Päijät-Hämeen alueella merkittävä työllisyysvaikutus lähivuosina.

Työvoiman kysyntä ja työttömyys

Sosiaali- ja terveydenhoitoaloilla on edelleen työvoimapulaa, samoin myyntiedustajia, palvelumyyjiä ja asiakasneuvoja on haussa jatkuvasti. Myös korjausrakentamisessa on tarvetta ammattitaitoisesta työvoimasta. Palvelualoista siivouspalvelut ja kotityöpalvelut vetävät edelleen ja alalla on huutava pula työntekijöistä. Samoin pulaa on myös kokeista, tarjoiiloista ja suurtalouskokeista. Tarvetta on myös asiantuntijoista, joilla on tiettyjen alojen erityisosaamista. Vaikka siivous- ja suurtalousalalla on avoimia työpaikkoja, nuoret eivät hakeudu alan koulutuksiin. Siivousalan opiskelijat ovat aikuiskoulutuksen puolella (koulutusta ei järjestetä nuorille), mutta paikkoja aikuiskoulutuksessa ei ole riittävästi Päijät-Hämeen alueella.

Väestön vanhenemisen myötä tarvitaan entistä enemmän kotityöpalvelun ammattilaisia, jotka tarjoavat siivous-, kiinteistö-, nikkarointi- ja avustamispalveluita. Tarvitaan monitaitoisia ammattilaisia, jotka hallitsevat monialaisesti koko palvelusektorin esim. kiinteistön hoidon, siivouksen ja vartioinnin. (talonmies-keittäjä-siivooja).

Heinolan seutukunta (1.1.2010 osana Lahden seutukuntaa)

Heinola, Sysmä, Hartola

Heinolan seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 28154 asukasta, muutos vuoden takaiseen oli -366 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 1267 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 1804, ja keskimääräinen työttömyysaste oli 14,0.

Heinolan seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	-	0	+
Työttömyys	--	-	-
Työvoiman saatavuus	+	+	0

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, - - Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Puunjalostus- ja metsäteollisuus ovat Heinolassa vaikeuksissa, koska vienti ei vedä. UPM lopettaa Heinolasta vaneritehtaan ja sahan, UPM:n jalostetehdas jatkaa toimintaansa toistaiseksi. Rakennusteollisuutta ja sahoja palvelevassa metalliteollisuudessa on myös hiljais- ta vähäisen rakentamisen sekä sahateollisuuden raaka-ainepulan takia. Teknolgiateolli- suuden tilauskanta on edelleen heikko ja uusia yt-neuvotteluja on käynnissä vuoden 2010 alusta. Puuklusterin kriisistä huolimatta pientä myönteistä kehitystä on kuitenkin jo näky- vissä. UPM:n vaikutus on niin suuri, ettei korvaavaa nousua toimialalla kovin helposti ta- pahdu. Yritysten lopettamiset on tehty, mutta saneerauksia lienee vielä tulossa. Teollisuu- den heikkenemisen kerrannaisvaikutukset mm. kuljetusalaan ovat vielä auki, tilanne näh- dään muutaman kuukauden kuluessa. Heinolassa sijaitsevan Reuman sairaalan tulevai- suus on epävarma.

Mainittavia investointeja ei ole näköpiirissä. Teollisuuden investoinnit ovat edelleen jäis- sä lukuun ottamatta vähäisempiä korjausinvestointeja. Investointitoiminnan painopiste on yleensäkin korjausrakentamisessa, pienissä laajennuksissa sekä mm. vapaa-ajan palve- luissa (esim. Suomen Urheiluoipisto Vierumäellä). Matkailupalveluihin satsataan alueella tällä hetkellä voimakkaasti ja tulossa on merkittäviä investointeja. Vierumäen uusi hotelli valmistuu toukokuun alkuun mennessä ja Hotelli Kumpelin kylpylän rakentaminen valmis- tuu kesäkuussa. Heinolan kaupungin sekä Sysmän ja Hartolan kuntien investointeja on käynnistynyt lisäksi rakennemuutosrahoituksen avulla. Talonrakennusalaalla on jo havaitta- vissa lieviä piristymisen merkkejä.

Maatalouden epävakaa kehitys jatkuu tulotason madaltuessa. Maatilojen lukumäärä vä- henee, tilakoot kasvavat ja työllistävyys heikkenee. Maatalouden sivutulovirta voimistuu, mutta tilojen lopettaminen jatkuu.

Aloittavien yritysten määrä on vähentynyt kolmanneksella ja lopettaneiden yritysten mää- rä on ollut kasvussa. Uusia yrityksiä syntyy enimmäkseen palvelualoille, koska teollisuuden alihankinnat ovat jäissä ja uudisrakentaminen on vähäistä. Konkurssien määrä on kuitenkin

pysynyt siedettävänä. EU-hankerahoitusta on suunnattu monin tavoin alueelle ja työllisyydenhoitoon. Seudun kunnat ja yritykset hyödyntävät seudun rakennemuutostukia. Kehittämishanketoimintaa ja investointien aikaistamista on lähiajan suunnittelussa huomattavan paljon tavanomaista enemmän. Myös UPM:n myöntämää tukea on tällä hetkellä käytettävissä uuden yritystoiminnan perustamista varten. Yritystiloja kysellään jonkin verran, mm. konkurssiin menneiden yritysten tilat kiinnostavat seudun ulkopuolelta tulevia toimijoita.

Työvoiman kysyntä ja työttömyys

Heinolan seudulla on vuoden alussa ollut kaksi konkurssia; Päijänteen Puuelementti Sysmässä, josta irtisanottuja oli 31 ja Länkelin Oy Hartolassa, josta irtisanottuja 19. UPM:n vaneritehtaan ja sahan toiminnan loppuminen Heinolassa on varmistunut, vaneritehtaalta jäi työttömäksi 212 ja sahalta 75 henkilöä. Kerrannaisvaikutuksia on odotettavissa jonkun verran, ne nähtäneen kevättalven kuluessa. Lisäksi alueella on käynnissä yt-neuvotteluja lähinnä lomautustarpeesta, ne koskettavat tällä hetkellä noin 260 henkilöä. Korvaavia työpaikkoja on tullut noin 20–30. Avoimia työpaikkoja on ollut jonkin verran, ei kuitenkaan määrällisesti läheskään niin paljon kuin mitä on jäänyt työttömäksi.

Heinolan seudulla on ollut määräaikaista lomautuksia vuoden 2009 aikana lähes kaikissa suurimmissa yrityksissä. Kolmannet tai neljännet yt-neuvottelukierrokset mahdollisista uusista lomautuksista teollisuusalan yrityksissä ovat alkaneet vuoden 2010 alusta. Pieniä työvoiman lomautuksia vähennyksiä on myös kaupan alalla, mutta kesän ajaksi tarvitaan taas lomittajia.

Sosiaali- ja terveysalalla on ollut jatkuvasti pulaa ammattitaitoisesta ja koulututusta työvoimasta. Avoimia työpaikkoja on myös majoitus- ja ravitsemisalalla, markkinoinnissa sekä kaupan alalla. Hotelli- ja ravintola-alalle tarvitaan ammattitaitoisia moniosaajia. Vierumäen Country Clubin ja kuntapuolen tarpeiden kautta ravintola-, siivous-, wellness-palveluille on paljon kysyntää. Samoin alueelle tarvitaan kotityöpalvelun tekijöitä, siivoukseen, asiointipalveluun ja kiinteistöhoitoon. Yhteyskeskus SMS Oy on avannut uuden toimipisteen Heinolaan Hartolan toimipaikan lisäksi ja palkannut uutta työvoimaa 20–30 Heinolaan. Työvoiman määrä on tarkoitus kasvattaa 50 henkilöön Heinolassa. Kuusakoski Oy on palkannut teollisuuteen jonkin verran lisää työvoimaa ja Peltonen Ski Oy:lle on palkattu vajaat kymmenen uutta työntekijää määräaikaisiin työsuhteisiin.

Hämeenlinnan seutukunta

Hattula, Janakkala, Hämeenlinna

Hämeenlinnan seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 93044 asukasta, muutos vuoden takaiseen oli 753 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 5869 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 4164 ja keskimääräinen työttömyysaste oli 9,4.

Hämeenlinnan seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0	+	+
Työttömyys	-	-	0
Työvoiman saatavuus	+	+	0

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, - - Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Hämeenlinnan seudulla yritysten saneerausvaihe on osin vielä käynnissä. Henkilöstön ja tuotannon vähentämistä tai siirtämistä muualle tapahtuu edelleen (mm. paperiteollisuus); samalla ainakin suunnitelmia myös uusista investoinneista on esiintynyt. Joitakin yritysten lopettamisista on edelleen tapahtunut, mutta toisaalta myös loivaa käännettä parempaan on näköpiirissä. Uusien yritysten perustaminen jatkuu suhteellisen aktiivisella tasolla, joskin perustettavat yritykset ovat pääosin yhden hengen yrityksiä.

Kauppa on edelleen selviytynyt lamasta kohtuullisen hyvin, suurehkoja investointeja-kin on työn alla (mm. Kodin Terra Hämeenlinnassa). Asuntorakentaminen on vähitellen elpymässä; kuntien rakennusinvestointeja on kuitenkin osin lykätty. Teollisuus- ja logistiikka-aloilla on myös suunnitelmia lisärakentamisesta. Moottoritien kattaminenkin on suunnitelluvaiheessa, työn on suunniteltu alkavan vuonna 2011.

Työvoiman kysyntä ja työttömyys

Irtisanomisia ja lomautuksia on lähinnä teollisuudessa, suurehkoissa yrityksissä. Tervakosken paperitehtaan viidestä paperikoneesta yksi suljetaan, jolloin runsaat 40 henkilöä jää työttömäksi. Lisäksi Huhtamäki Oy ja mahdollisesti eräät muutkin suuret tehtaat saattavat vielä jonkin verran vähentää henkilöstöään. Joitakin yt-neuvotteluja on meneillään myös mm. kuljetusalalla. Hämeenlinnan kaupungin lomautuksilla/säästötoimilla on omat kerrannaisvaikutuksensa alueen talouteen.

Valmistuessaan uusi liike Kodin Terra työllistää noin 40 vakituista työntekijää. Muitakin rekrytointisuunnitelmia on erityisesti terveydenhuolto- ja palvelualoilla. Hoito- ja hoiva-alalla rekrytoidaan jatkossakin, samaten puhtaus ja kunnossapitoalalla.

Riihimäen seutukunta

Riihimäki, Hausjärvi, Loppi

Riihimäen seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 45482 asukasta, muutos vuoden takaiseen oli 153 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 4728 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 1994, ja keskimääräinen työttömyysaste oli 9,0.

Riihimäen seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0	+	+
Työttömyys	-	-	0
Työvoiman saatavuus	+	+	0

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, - - Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Riihimäen seutu on toistaiseksi selvinnyt taantumasta Hämeen seutukunnista parhaiten mm. edullisen sijaintinsa ja toimialarakenteensa vuoksi. Riihimäen seudulla tilanne on kaikkiaan melko monijakoinen. Teollisuudessa on hiljaista, rakennusala tilanne on hieman kohentunut ja palvelusektorilla, erityisesti kaupan alalla, tilanne työllisyyden näkökulmasta vielä melko hyvä. Palvelusektorin työpaikkojen määrä on vähenemässä, mutta tarvetta henkilöstön vähennyksille ei juuri ole. Maatalouden kannattavuus alueella on edelleen haasteellinen.

Teknolomiteollisuus sekä kuljetus- ja rakennusala ovat kärsineet taantumasta eniten. Teknolomiteollisuuden tilauskanta on edelleen heikko. Elintarviketeollisuudessa tilanne on vakaa; mekaanisessa puunjalostuksessa edelleen hiljaista ja lomautuksia. Alueen suurimmat, lähinnä kaupalliset investoinnit ovat valmistuneet tai valmistumassa. Kuntien heikentyvä taloustilanne rajoittaa julkisten infrastruktuurihankkeiden toteuttamista. Uusien yritysten perustaminen on tällä hetkellä hiljaista edellisten vuosien tasoon verrattuna. Nykytilanteeseen nähden ennakoidaan lähiaikoina lievää kasvua.

Työvoiman kysyntä ja työttömyys

Työttömyys on edelleen kasvusuunnassa. Työvoimakoulutuksesta valmistuvien työnsaantimahdollisuudet ovat huonontuneet. Lomautusten määrä ei ole enää juurikaan kasvanut, vaikka edelliseen vuoteen verrattuna kasvuprosentti on suuri. Irtisanomisia voi kuitenkin vielä tulla lisää teollisuuden sopeuttaessa tuotantoa kysyntään. Henkel Makroflex Oy on lopettamassa Hausjärven tehtaansa, jolloin noin 50:ltä loppuu työ. Metalliteollisuudessa, mekaanisessa puunjalostuksessa, tekstiiliteollisuudessa ja kuljetusalalla lomautukset jatkuvat.

Avoimia työpaikkoja on etenkin sosiaali- ja terveysalalla sekä hyvinvointipalveluissa. Myös optikka-alan ja kaupan alan rekrytointeja on näköpiirissä lähitulevaisuudessa.

Forssan seutukunta

Forssa, Tammela, Jokioinen, Ypäjä, Humppila

Forssan seutukunnassa asui vuoden 2009 lopussa 35292 asukasta, muutos vuoden takaiseen oli -129 henkilöä. Vuonna 2008 seutukunnassa oli 1267 yritystoimipaikkaa. Vuonna 2009 työttömiä oli keskimäärin 2145 ja keskimääräinen työttömyysaste oli 12,6.

Forssan seutukunta	Nyt 1)	6 kk 2)	12 kk 3)
Elinkeinoelämä ja yritystoiminta	0	+	+
Työttömyys	--	0	0
Työvoiman saatavuus	+	+	+

1) Arvio nykytilasta verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen

2) Tilanne 6 kk:n kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

3) Tilanne vuoden kuluttua verrattuna nykytilanteeseen

+ + Paljon parempi, + Parempi, 0 Ennallaan/nykytasolla, - Heikompi, - - Paljon heikompi

Elinkeinoelämä

Forssan seudulla keskeisten teollisuustoimialojen aallonpohja on tällä erää ohitettu. Lomautuksia on meneillään, vaikkakin suurimmat irtisanomiset ja yritysten lopettamiset lienevät tällä erää pääosin ohi. Saneeraustoimenpiteitä saattaa vielä olla odotettavissa lähinnä metalli- ja rakennusteollisuudessa. Lisäksi lukuisia pieniä yrityksiä lopettaa toimintansa yrittäjien ikääntyessä. Forssan seudun erityispiirteenä on, että miltei alueen kaikki teollisuusyritykset ovat ulkomaisessa omistuksessa.

Yritysten tilauskannan odotetaan vahvistuvan kevään aikana, mutta esim. alkuvuoden 2008 tasoa ei kuitenkaan saavuteta pitkään aikaan. Ympäristöala sekä palveluala ovat kasvavia. Ympäristö- ja energialiiketoiminta eivät ole kärsineet merkittävästi taantumasta, ja yrityksillä on edelleen usko alan liiketoimintojen vahvaan kehittymiseen. Korjausrakentamisen alalla on ollut myös suhteellisen vilkasta. Maatilataloudessa kustannusten kasvu jatkuu, tehostuminen ja keskittyminen jatkuvat.

Hyvinvointiala kehittyy, myös julkisella puolella rakenteita aletaan katsoa uudelleen. Valtion tuottavuusohjelmasta johtuen valtion toimintoja yhdistetään ja keskitetään lähinnä Hämeenlinnaan, tässä yhteydessä työpaikkoja häviää alueelta.

Vuoden 2010 odotukset ovat hieman edellisvuotta korkeammalla, ei kuitenkaan merkittävästi. Konkurssien ja sulautumisten määrä on yhä kasvussa. Pieniä yrityksiä syntyy, kauppa keskittyy, vanhaa teollisuutta häviää, myös konkurssien kautta. Perustettujen yritysten määrä on huomattavasti laskenut, vuonna 2010 uusien yritysten määrä oletettavasti kuitenkin hieman kasvaa edellisvuodesta.

Prisma-tavaratalon rakennustyöt ovat edelleen käynnissä, paikallisesti katsoen kyseessä on merkittävä hanke. Prisma aloittanee toimintansa syyskuussa, uusia työpaikkoja syntyy noin 130. Investointeja on meneillään myös mm. energiatuotannossa, lasinkierätyksessä sekä Envitech-alueella ympäristötoimialaan liittyviä hankkeita. Korjausrakentaminen näyttää olevan vilkastumassa. Forssan yhteislyseon peruskorjaus käynnistyy, myös uuden hoivakodin rakentaminen on suunnitteilla.

Työvoiman kysyntä ja työttömyys

Forssan seudulla on parin viime vuoden aikana lopetettu useita isoja yrityksiä, viimeisimpänä Finlayson. Yt-neuvotteluja, lomautuksia ja irtisanomisia on meneillään useissa yrityksissä, henkilöstön vähennyksiä ja toimintojen lopettamisia/yhdistämissä koskevia neuvotteluja on meneillään myös mm. MTT:llä. Alueen kunnissa ei toistaiseksi ole lomautuksia näköpiirissä, mm. Humppilassa on päästy sopimukseen palkattomista lomista.

Avoimia työpaikkoja on lähinnä hoito- ja hoiva-alalla sekä erikoiskaupassa.

Nuorisotyöttömyyteen keskittyen alueen kuntien yhteistyönä joulukuussa alkanut projekti ”Minne menet nuori”, jonka toivotaan tuovan helpotusta nuorisotyöttömyyteen. Alueen kuntien kesken on tarkoituksena solmia työllisyyden aiesopimus, jolla etsitään työllisyyden hoitoon suunnitelmallisuutta ja yhteisiä linjoja.

Liite 1

Keskeisiä tilastotietoja, koko maa, ELY-keskukset ja seutukunnat (helmikuu 2010)

	Toimipaikat	Aloittaneet yritykset	Henkilöstö	Työvoima	Työttömät työnhakijat	Työttöm. aste	Avoimet työpaikat	Väkiluku		
								2008 lkm	2009 kvartaalit 1-3*	2008 hlö
Koko maa	352 773	23 556	1 504 006	2 587 739	265 776	9,8	23 804	5 315 620	0,8	47 240
Uudenmaan ELY	97 864	8 698	528 896	790 225	57 012	7,2	7 242	1 517 133	0,5	15 622
Helsinki	87 101	8 011	493 577	722 485	51 818	7,2	6 800	1 378 857	1,08	14 903
Raasepori	3 405	229	11 425	21 204	1 833	8,6	125	44 162	0,22	96
Porvoo	5 628	373	19 167	37 691	2 616	6,9	245	75 472	0,81	609
Loviisa	1 730	85	4 727	8 845	745	8,4	72	18 642	0,08	14
Var-Suomen ELY	34 538	2 196	130 936	225 568	20 642	9,1	1 595	462 865	0,1	1 688
Turku	19 886	1 475	88 488	152 013	14 177	9,3	1 106	307 124	0,57	1 737
Salo	5 502	269	20 455	30 817	3 203	10,4	218	64 278	0,06	36
Loimaa	4 146	173	8 561	17 230	1 411	8,2	100	37 144	-0,11	-41
Vakka-Suomi	2 996	158	8 516	14 886	1 237	8,3	111	31 520	-0,43	-135
Äboland-Turunmaa	2 008	121	4 916	10 622	614	5,8	60	22 799	0,40	91
Satakunnan ELY	16 467	842	62 703	107 209	11 822	11,1	1 171	227 349	-0,4	-303
Pori	9 178	508	34 863	63 963	7 449	11,6	666	137 726	0,01	12
Rauma	4 728	245	22 174	32 010	2 975	9,3	437	65 766	-0,08	-52
Pohjois-Satakunta	2 561	89	5 666	11 236	1 398	12,4	68	23 857	-1,10	-263
Pirkanmaan ELY	30 566	2 256	136 110	235 913	28 047	11,9	1 951	484 389	0,1	3 684
Etelä-Pirkanmaa	2 466	129	11 454	20 473	2 802	13,7	151	42 848	0,13	55
Lounais-Pirkanmaa	2 545	128	6 262	12 192	913	7,5	68	27 800	-0,33	-92
Kaakkois-Pirkanm.	741	31	1 426	3 567	311	8,7	19	8 076	0,33	27
Luoteis-Pirkanmaa	1 570	111	4 165	12 268	1 340	10,9	94	27 187	0,25	69
Tampere	21 287	1 715	106 261	171 387	20 939	12,2	1 482	342 512	1,13	3 870
Ylä-Pirkanmaa	1 957	142	6 542	16 026	1 742	10,9	137	35 966	-0,68	-245
Hämeen ELY	24 695	1 302	96 014	175 106	20 755	11,6	1 656	367 925	0,0	1 175
Lahti	13 084	644	53 630	83 083	10 648	12,8	799	173 091	0,44	764
Heinola	**	76	**	12 912	1 804	14	130	28 154	-1,30	-366
Riihimäki	2 894	158	10 539	22 111	1 994	9	158	45 482	0,34	153
Hämeenlinna	5 869	348	22 193	44 088	4 164	9,4	439	93 044	0,81	753
Forssa	2 848	76	9 652	12 912	2 145	12,6	211	28 154	-0,46	-129
Kaak-Suomen ELY	18 877	1 062	78 756	147 486	18 608	12,6	1 341	316 403	-0,3	-799
Kouvola	5 930	317	23 614	44 725	5 129	11,5	510	95 217	-0,33	-312
Kotka-Hamina	5 007	274	22 294	40 618	5 478	13,5	363	87 196	-0,03	-29
Imatra	2 454	133	10 070	19 781	2 695	13,6	161	44 316	-0,94	-416
Lappeenranta	5 486	338	22 778	42 362	5 306	12,5	307	89 674	-0,05	-42
Etelä-Savon ELY	10 763	568	34 083	70 288	8 169	11,6	720	155 575	-0,7	-1 057
Mikkeli	4 992	270	16 606	33 392	3 569	10,7	355	73 096	-0,43	-317
Savonlinna	3 092	166	9 944	20 613	2 810	13,6	216	45 762	-0,87	-397
Pieksämäki	2 679	132	7 533	16 283	1 790	11	149	36 717	-0,93	-343
Pohj.-Savon ELY	15 469	862	57 446	113 140	14 185	12,5	1 158	248 167	-0,5	-256
Kuopio	6 309	438	27 936	57 297	6 420	11,2	677	120 945	0,69	837
Ylä-Savo	4 508	191	14 042	26 016	3 643	14	206	58 357	-0,89	-522
Koillis-Savo	1 575	68	3 879	8 337	1 085	13	65	20 007	-0,77	-155
Sisä-Savo	1 203	52	2 512	6 303	722	11,5	88	15 281	-0,33	-51
Varkaus	1 874	113	9 077	15 187	2 315	15,2	122	33 577	-1,09	-365
Pohj.-Karjalan ELY	10 016	558	34 670	75 162	11 922	15,9	530	165 961	-0,7	-168
Joensuu	6 950	418	26 194	53 925	8 382	15,5	439	116 856	0,37	431
Keski-Karjala	1 538	69	4 126	8 711	1 455	16,7	30	19 565	-1,42	-277
Pielisen Karjala	1 528	71	4 350	12 526	2 085	16,6	61	29 540	-1,09	-322
Keski-Suomen ELY	16 347	1 118	65 217	126 565	16 497	13,0	927	272 774	-0,6	1 027
Jyväskylä	9 203	700	42 853	82 418	10 311	12,5	708	172 088	1,17	2 018
Joutsa	552	28	1 057	2 488	323	13	14	5 925	-0,57	-34
Äänekoski	1 222	92	5 843	10 561	1 548	14,7	43	23 212	-0,39	-91
Jämsä	1 680	113	6 326	11 632	1 658	14,3	55	25 530	-1,08	-276
Keuruu	825	50	2 382	5 465	719	13,2	28	12 677	-1,36	-172
Sjärven-V. saaren	2 865	135	6 756	14 001	1 938	13,8	79	33 342	-1,25	-418

	Toimipaikat	Aloittaneet yritykset	Henkilöstö	Työvoima	Työttömät työnhakijat	Työttöm. aste	Avoimet työpaikat	Väkiluku		
								2008 lkm	2009 kvartaalit 1-3*	2008 hlö
Koko maa	352 773	23 556	1 504 006	2 587 739	265 776	9,8	23 804	5 315 620	0,8	47 240
E-Pohjanm. ELY	17 406	775	49 472	89 081	8 807	9,9	888	193 500	-0,5	-11
Suupohja	2 430	102	6 004	11 093	1 129	10,2	79	24 275	-0,88	-213
Seinäjoki	10 732	523	33 056	58 031	5 618	9,7	639	123 529	0,44	539
Järviseu	2 239	65	5 043	9 627	1 008	10,5	50	22 561	-0,56	-127
Kuusikunnat	2 005	85	5 369	10 330	1 052	10,2	120	23 135	-0,91	-210
Pohjanm. ELY	18 827	983	67 550	117 025	8 973	7,7	1 384	193 443	0,0	856
Vaasa	6 113	354	28 329	44 789	3 011	6,7	759	92 029	1,00	924
Kyrönmaa	1 595	54	2 735	8 200	576	7	44	17 486	0,41	71
Syösterbotten	2 248	91	5 330	8 594	558	6,5	47	18 164	-0,45	-81
Jakobstadsreg.	3 720	180	13 912	22 742	1 699	7,5	149	49 325	0,21	105
Kaustinen	1 762	78	3 711	7 324	617	8,4	29	16 439	-0,99	-163
Kokkola***	3 389	226	13 533	25 376	2 512	9,9	356	***	***	***
P-Pohjanm. ELY	22 553	1 339	91 145	176 457	22 156	12,6	1 701	348 472	-0,3	7 098
Koillismaa	1 428	66	4 570	9 268	1 288	13,9	174	21 159	-0,77	-162
Nivala-Haapajärvi	2 377	95	6 262	12 795	1 555	12,2	54	30 678	-0,38	-118
Oulu	10 819	832	56 344	104 905	13 160	12,5	1 046	223 053	1,60	3 580
Oulunkaari	1 370	74	3 657	9 434	1 459	15,5	59	23 427	-0,08	-18
Raahe	1 981	90	10 203	15 564	1 931	12,4	206	34 821	-0,29	-100
H.vesi-Siikalatva	1 267	45	3 567	6 591	726	11	32	15 334	-1,66	-254
Ylivieska***	3 311	137	6 542	17 900	2 037	11,4	130	***	***	***
Kainuun ELY	4 512	227	17 047	36 889	5 573	15,1	340	82 626	-0,9	-534
Kajaani	3 072	174	12 953	26 247	3 695	14,1	271	57 745	-0,21	-122
Kehys-Kainuu	1 440	53	4 094	10 642	1 878	17,6	69	24 881	-1,66	-412
Lapin ELY	11 024	696	39 819	83 618	12 218	14,6	1 200	183 739	-0,5	-224
Itä-Lappi	1 178	66	2 856	8 165	1 485	18,2	105	18 901	-1,84	-347
Kemi-Tornio	3 323	214	15 333	27 073	3 902	14,4	326	60 567	-0,28	-172
Pohjois-Lappi	1 528	58	3 241	8 013	1 078	13,5	127	16 968	-0,54	-92
Rovaniemi	2 894	241	13 244	30 011	4 211	14	398	64 248	0,73	467
Torniolaakso	681	30	1 550	3 636	555	15,3	21	8 830	-1,48	-131
Tunturi-Lappi	1 420	87	3 595	6 720	987	14,7	223	14 225	0,36	51

Toimipaikat on poikkileikkaustieto kaikkien toimivien yritysten lukumäärästä tietynä ajankohtana (2008)

*Aloittaneet yritykset tiedot on vuoden 2009 ensimmäiseltä, toiselta ja kolmannelta neljännekseltä.

**Tietoja ei saatavilla

***Himangan siirtyminen Ylivieskan seutukuntaan 2010

Henkilöstötiedon lähteenä Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisteri

Keskim. = tarkoittaa vuosikeskiarvoa, joka on laskettu kyseisen muuttujan kuukausitietojen perusteella

Työvoima = työvoima Tilastokeskuksen uusimman (v. 2007) Työvoimatutkimuksen mukaan

Työvoimaan luetaan kaikki 15-74 vuotiaat henkilöt, jotka vuoden viimeisellä viikolla olivat työllisiä tai työttömiä.

Työttömillä työnhakijoilla tarkoitetaan työvoimatoimistoon ilmoittautuneita työttömiä työnhakijoita sisältäen lomautetut (2009)

Työttömyysaste on työttömien prosenttiosuus työvoimasta.

Väkiluku on 2009 (31.12.) tilanne, ennakkotieto, väkiluvun muutosprosentti on verrattuna tilaan 31.12.2008.

Lähteet: Toimiala Online, Tilastokeskus, Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto

Alueittain yrittäjien määrä ja ikärakennetilastoa

Koko maa ja ELY-keskukset, pl. Maatalousyrittäjät

	Yrittäjä	yli 55 v	osuus, %
Koko maa	182 825	45 859	25,1
Etelä-Pohjanmaa	7 853	1 969	25,1
Etelä-Savo	6 331	1 622	25,6
Häme	13 715	3 640	26,5
Kaakkois-Suomi	10 652	2 945	27,7
Kainuu	2 527	596	23,6
Keski-Suomi	9 180	2 250	24,5
Lappi	6 526	1 516	23,2
Pirkanmaa	16 406	4 111	25,1
Pohjanmaa	8 317	2 174	26,1
Pohjois-Karjala	5 583	1 362	24,4
Pohjois-Pohjanmaa	11 476	2 485	21,7
Pohjois-Savo	7 898	1 889	23,9
Satakunta	8 636	2 229	25,8
Uusimaa	48 970	12 070	24,7
Varsinais-Suomi	18 755	5 001	26,7

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus 2006

<p>Tekijät (toimielimestä: nimi, puheenjohtaja, sihteeri)</p> <p>Jouko Nieminen Utvecklingschef ELY-centralen i Egentliga Finland</p>	<p>Julkaisu aika Mars 2010</p> <p>Toimeksiantaja(t) Arbets- och näringsministeriet</p> <p>Toimielimen asettamispäivä</p>
<p>Julkaisun nimi De regionala ekonomiska utsikterna våren 2010</p>	
<p>Tiivistelmä</p> <p>I största delen av vårt lands ekonomiska regioner är situationen för näringslivet och sysselsättningen fortfarande svag, även om det redan finns tecken på tillväxt i världsekonomin. I regionernas realekonomi är de positiva och konkreta signalerna få. Våren och sommaren kommer att bli rätt svåra och först i höst är en ljusning att vänta. Få arbetstillfällen uppstår och arbetslösheten ökar ytterligare under resten av året. Situationen försvåras av den strukturomvandling som pågår inom industrin samtidigt som konjunkturläget är svagt.</p> <p>Utöver nedskärningarna inom pappers- och skogsindustrin har också saneringarna inom elektronikindustrin, metallindustrin och trävaruindustrin omfattande regionala konsekvenser. Ett ytterligare hot är flyttningarna av produktionen till länder med en lägre kostnadsnivå. Det svåra läget inom varvsindustrin är speciellt problematiskt i Egentliga Finland.</p> <p>Exporten återhämtar sig långsamt och industrins orderstock är fortfarande på en låg nivå. Även om en svag återhämtning är på gång, tar det tid innan beställningarna realiserar och märks i hela produktionskedjan. Svårast är läget för underleverantörerna, som är beroende av de stora företagens orderstock och de globala konjunkturerna. Permitteringar är fortfarande vanliga och det finns risk för att en del av dem slutar med uppsägningar när recessionen blir utdragen. Företagsnedläggningarna och konkurserna kommer att öka.</p> <p>Den ekonomiska recessionen håller på att sprida sig också till handeln och servicesektorn, där konsekvenserna för sysselsättningen först nu börjar märkas. Speciellt svårt tycks det vara för specialvaruhandeln och små serviceföretag. Konsumenternas tro på ekonomin har förblivit god, men den växande arbetslösheten kommer att påverka köpkraften.</p> <p>Trots den allmänna dysterheten sker det också positiv utveckling i regionerna. Fastän de fasta investeringarna i industrin är anspråkslösa, är satsningarna på produktutveckling glädjande. Nya företag grundas aktivt och behovet av företagsrådgivning har ökat. När arbetslösheten ökar växer intresset för företagande och självsysselsättning.</p> <p>Tillväxten inom gruvdriften är fortsatt stark, vilket stärker den regionala ekonomin och sysselsättningen speciellt i norra och östra Finland. Betydelsen av förnybar energi ökar snabbt och flera projekt som hänför sig till produktionen av bioenergi pågår. Vindkraftverksprojekt förekommer i många regioner.</p> <p>Situationen inom byggnadsbranschen är fortsättningsvis relativt god. Stimulansåtgärderna och den offentliga byggverksamheten har varit till hjälp för byggbranschen. Renoveringarna fortsätter att öka.</p> <p>Inom jordbruket försvagar det låga spannmålspriset spannmålsgårdarnas lönsamhet. För husdjursgårdarna är läget bättre, eftersom foderpriset har sjunkit i och med att spannmålspriset har gått ned. Skogsbruket håller på att återhämta sig. Virkeshandeln kvicknade till i slutet av fjolåret tack vare lindringarna i skatten på försäljningsintäkter.</p> <p>Arbetslösheten stiger fortfarande i hela landet. Männens andel av arbetslösheten har ökat betydligt mer än kvinnornas. Speciellt oroväckande är den ökade ungdomsarbetslösheten och svårigheterna för nyutexaminerade att få jobb. Sommarjobben är fortfarande mycket svåra att få. Antalet arbetslösa över 50 år och långtidsarbetslösa har börjat stiga och läget kommer snabbt att förvärras under året. Efterfrågan på arbetskraft ligger nere. Arbetstillfällen yppar sig närmast inom social- och hälsovårdstjänster och inom försäljning och marknadsföring.</p> <p>Kontaktperson vid arbets- och näringsministeriet: Koncernstyrningsenheten/Branschtjänst/Esa Tikkanen, tfn 050 040 549 Kontaktperson vid närings-, trafik- och miljöcentralerna: Utvecklingschef Jouko Nieminen, e-post: jouko.nieminen@ely- keskus.fi, tfn 040 770 3010</p>	
<p>Asiasanat Utvecklingsutsikterna för de ekonomiska regionerna, den regionala ekonomin, regional utveckling, sysselsättning</p>	
<p>ISSN 1795-9985</p>	<p>ISBN 978-952-227-353-6</p>
<p>Kokonaissivumäärä 183</p>	<p>Kieli Finska</p> <p>Hinta -</p>
<p>Julkaisija Työ- ja elinkeinoministeriö</p>	<p>Kustantaja</p>

